

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/56/2015
Identifikačné číslo spisu: 5013201120
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5013201120.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: R. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXXX/XX, V. W. Y., proti žalovanej: „Konfiškačná komisia v Bratislave, sídlo neznáme resp. jej právny nástupca" - Okresný úrad Bratislava, pozemkový a lesný odbor, so sídlom Trenčianska 55, Bratislava, v konaní o zrušenie rozhodnutia Konfiškačnej komisie v Bratislave č. 11230/1948 zo dňa 07. a 10. mája 1948, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 20S/149/2013-103 zo dňa 26. januára 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 20S/149/2013-103 zo dňa 26. januára 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením č. k. 20S/149/2013-103 zo dňa 26. Januára 2015 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie o žalobe žalobcu zo dňa 06. mája 2012, ktorou tento navrhol súdu v celom rozsahu zrušiť rozhodnutie Konfiškačnej komisie v Bratislave č. 11230/1948 zo dňa 07. a 10. mája 1948 pre nepreskúmateľnosť a zmätočnosť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti OSP v zmysle § 247 ods. 2 OSP a čl. III bod 4 písm. a/ zákona č. 519/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok a notársky poriadok (ďalej len „zákon č. 519/1991 Zb.“). Vô vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že nejde o právoplatné rozhodnutie, nakoľko nebolo riadne doručené, poukázal na záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v jeho rozhodnutí sp. zn. 8Sžo/49/2012 zo dňa 23. októbra 2013, v ktorom tento vyslovil, že „napriek skutočnosti, že žalobca označil svoje podanie ako odvolanie proti rozhodnutiu podľa § 250l a nasl. OSP, je krajský súd povinný úkon účastníka posudzovať podľa jeho obsahu. Nariadenie Slovenskej národnej rady zo dňa 23. augusta 1945 č. 104/1945 Sb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení

pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa (ďalej len „nariadenie č. 104/1945 Sb.“) rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy súdom nezveruje, preto v ďalšom konaní súd prvého stupňa vec rozhodne znovu podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP“. Následne zdôraznil, že ak žalobca tvrdí, že napadá neprávoplatné rozhodnutie, takéto nie je možné preskúmať v rámci druhej hlavy piatej časti OSP, keďže nejde o právoplatné rozhodnutie, ktoré už nie je možné napadnúť opravným prostriedkom (§ 247 ods. 2 OSP).

Taktiež vyslovil, že pokiaľ by išlo o právoplatné rozhodnutie, teda ak by tvrdenie žalobcu nebolo v súlade so skutočnosťou a došlo by k jeho riadnemu doručeniu, zdôraznil, že právoplatnosť by napadnuté rozhodnutie nadobudlo nepochybne skôr ako bol účinný zákon č. 519/1991 Zb., ktorý do slovenského právneho poriadku zakotvil samotný inštitút správneho súdnictva. Ďalej uviedol, že tento zákon obsahuje čl. III - prechodné a záverečné ustanovenia, ktorý v bode 4 písm. a/ zakotvuje, že prejednávanie žalôb proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa druhej hlavy piatej časti OSP možno len pri tých právnych rozhodnutiach, ktoré po vyčerpaní prípustných opravných prostriedkov nadobudli právoplatnosť, počínajúc dňom účinnosti tohto zákona. S ohľadom na uvedené dospel k záveru, že v danom prípade nebola splnená procesná podmienka, a to, že napadnuté rozhodnutie nadobudlo účinnosť začínajúc dňom účinnosti zákona č. 519/1991 Zb., teda dňom 01. januára 1992.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo, pretože konanie vo veci bolo zastavené (§ 146 ods. 1 písm. c/ OSP s použitím § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250ja ods. 3 veta posledná OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/, g/ a ods. 2 OSP napadnuté uznesenie zrušil ako nulité a vec súdu prvého stupňa vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Eventuálne žiadal doplniť výrok o postúpení veci odvolaciemu orgánu. V podanom odvolaní namietal porušenie čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súdu prvého stupňa vyčítal, že sa nezaoberal právomocou konkrétneho orgánu a neskúmal nulitu rozhodnutia. Mal za to, že konfiškačná komisia prekročila svoje právomoci a rozhodla „druhostupňovo aj prvostupňovo“ v prvostupňovom konaní, bez možnosti uvedené napadnúť.

Ďalej namietal porušenie § 2 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) v spojení s § 104 a § 246c ods. 1 OSP z dôvodu absencie výroku o postúpení veci, ak súd konanie zastavil. V uvedenom postupe krajského súdu videl odňatie možnosti konať pred súdom. V nadväznosti na uvedené poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/49/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 22Sp/60/2014, R 82/2002 a R 52/1997. Zdôraznil, že jeho podanie nie je žalobou, ale riadne a včas podaným opravným prostriedkom v konfiškačnom konaní, preto bolo podľa žalobcu povinnosťou súdu vec postúpiť odvolaciemu správne orgánu oprávnenému rozhodovať o opravných prostriedkoch, prípadne aj oneskorených.

Rovnako tak poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/21/2010 zo dňa 18. januára 2011, v ktorom tento vyslovil, že správny súd je povinný v zmysle § 250j ods. 3 OSP z úradnej povinnosti skúmať, či napadnuté rozhodnutie vydal oprávnený orgán. Ak dôjde súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený, zruší rozhodnutie správneho orgánu a konanie zastaví.

Ďalej uviedol, že právoplatnosť rozhodnutí namieta v súvislosti s ich nulitou, ktorú je súd povinný skúmať vždy a bez procesnej lehoty prípustnosti žaloby. Súčasne označil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa za predčasné, keď mal za to, že súd prvého stupňa nezistil riadne skutkový stav, a preto nie je možné posúdiť či existuje alebo neexistuje rozhodnutie o odvolaní, resp. či bol takýto prostriedok v minulosti právnym predchodcom použitý.

Vo vzťahu k záveru súdu prvého stupňa, že napadnuté rozhodnutie nenadobudlo účinnosť začínajúc dňom účinnosti zákona č. 519/1991 Zb., teda dňom 01. januára 1992, namietal extrémny formalizmus, ako aj protiústavnosť aplikáciou a interpretáciou podústavnej normy v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ale najmä s Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach.

Taktiež namietal, že vo veci konal a rozhodol nezákonný sudca miestne nepríslušného Krajského súdu v Žiline, ktorého rozhodnutie je protiústavné aj pre túto vadu konania, keď rozhodnúť vo veci mal Krajský súd v Bratislave, ktorú skutočnosť žalobca riadne a včas namietal pri prvom úkone.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2, § 214 ods. 2 OSP.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že žalobca sa podaním zo dňa 06. mája 2012 označeným ako žaloba - odvolanie proti rozhodnutiu podľa § 250l a nasl. OSP domáhal zrušenia rozhodnutia Konfiškačnej komisie v Bratislave č. 11230/1948 zo dňa 07. a 10. mája 1948 pre nepreskúmateľnosť a zmätočnosť. Uviedol, že je právnym nástupcom po bývalých vlastníkoch hnuteľných a nehnuteľných vecí údajne skonfiškovaných štátom, a to napadnutým konfiškačným rozhodnutím. Ďalej uviedol, že konfiškácia smerovala proti nevlastníkom bez právnej spôsobilosti, čiže iné ako právne neplatné a neúčinné dôsledky nemohli nastať, z ktorého dôvodu je rozhodnutie zmätočné. Namietal, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. príslušným orgánom contra legem a nebolo právnym predchodcom žalobcu doručené.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého zastavujúceho uznesenia vyslovil, že v posudzovanej veci bolo potrebné postupovať podľa § 250d ods. 3 OSP z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti OSP. Konštatoval, že v danom prípade absentovalo splnenie procesnej podmienky, a síce, že napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť nepochybne skôr ako bol účinný zákon č. 519/1991 Zb. (dňom 01. januára 1992), ktorý do slovenského právneho poriadku zakotvil samotný inštitút správneho súdnictva.

Odvolací súd dôvody krajského súdu považuje za správne. K týmto dôvodom uvádza, že konfiškačná komisia, ktorá podľa žalobcu mala napadnuté rozhodnutie vydať, bola kreovaná na základe nariadenia č. 104/1945 Sb.

Podľa § 1 ods. 10 Nariadenia č. 104/1945 Sb. rozhodnutím Komisie alebo Sboru povereníkov sa majetok považuje za skonfiškovaný podľa ods. 1, 2, 3 alebo 3a tohto Nariadenia dňom 01. marca 1945. Proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť na Najvyšší správny súd sa nepripúšťa.

Podľa § 1 ods. 13 Nariadenia č. 104/1945 Sb. rozhodnutia Komisie, vynesené po dni nadobudnutia účinnosti tohto Nariadenia, možno napadnúť odvolaním na Sbor povereníkov do 30 dní po ich vnesení.

Podľa čl. III bod 4 písm. a/ zákona č. 519/1991 Zb. prejednávanie žalôb proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa druhej hlavy piatej časti možno len pri tých správnych rozhodnutiach, ktoré po vyčerpaní prípustných opravných prostriedkov nadobudli právoplatnosť začínajúc dňom účinnosti tohto zákona.

Podľa čl. III bod 4 písm. b/ zákona č. 519/1991 Zb. obmedzenie podľa písmena a/ neplatí, ak podľa predpisov doteraz platných možno žiadať o preskúmanie rozhodnutia správnych orgánov súdom, keď toto rozhodnutie bolo predtým preskúmané v správnom odvolacom konaní. Ak také konanie už prebehlo predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, postupuje sa v začatom konaní podľa § 247 až 250k; zastúpenie advokátom alebo komerčným právnikom nie je v týchto prípadoch potrebné.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom Krajského súdu v Žiline, že žalobca v žalobe napadol rozhodnutie, ktoré nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti OSP. V zmysle cit. čl. III bodu 4 zákona č. 519/1991 Zb. konštatuje, že napadnuté rozhodnutie právneho predchodcu žalovaného tak, ako ho žalobca označil v podanej žalobe, nenapĺňa ustanovené zákonné predpoklady. V danom prípade sa nejedná o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní prípustných opravných prostriedkov nadobudlo právoplatnosť začínajúc dňom účinnosti zákona č. 519/1991 Zb. Splnená nie je ani podmienka, že takéto rozhodnutie malo byť podrobené predchádzajúcemu prieskumu v správnom odvolacom konaní.

Zároveň nemohol prihliadnuť na odvolaciu námietku žalobcu, spočívajúcu v tvrdení, že vo veci konal a rozhodol nezákonný sudca miestne nepríslušného Krajského súdu v Žiline, keď rozhodnúť vo veci mal Krajský súd v Bratislave, ktorú skutočnosť žalobca riadne a včas namietal pri prvom úkone. Uvedenou námietkou sa odvolací súd v tejto veci zaoberal už vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 8Sžo/49/2012 zo dňa 23. októbra 2013 a sp. zn. 8Sžr/15/2014 zo dňa 20. novembra 2014, v ktorých konštatoval, že podľa § 246 ods. 1 v spojení s § 246a ods. 1 OSP na konanie o podaní žalobcu je síce vecne a miestne príslušný Krajský súd v Bratislave, avšak súčasne je nutné poukázať na § 105 ods. 1 vetu tretiu a štvrtú OSP, v zmysle ktorých súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať o veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka, ak ju uplatní najneskôr pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí. Vzhľadom na skutočnosť, že Krajský súd v Žiline v prejednávanej veci konanie začal, keď účastník miestnu príslušnosť najneskôr pri prvom úkone, ktorý mu patril, nenamietal, v danom prípade nastal procesnoprávny účinok založenia príslušnosti súdu. Preto bol správny postup, že vo veci ďalej konal a rozhodol Krajský súd v Žiline. Zároveň odvolací súd dodáva, že zo súdneho spisu zistil, že s jeho obsahom nekorešponduje tvrdenie žalobcu, že uvedenú skutočnosť riadne a včas namietal pri prvom úkone.

Opodstatnená nie je ani odvolacia námietka žalobcu, ktorý krajskému súdu vyčítal porušenie § 2 ods. 3 zákona o súdoch v spojení s § 104 a § 246c ods. 1 OSP z dôvodu absencie výroku o postúpení veci, ak súd konanie zastavil. Odvolací súd má za to, že v prejednávanej veci nie je dôvodné namietat porušenie § 2 ods. 3 zákona o súdoch, v zmysle ktorého súd rozhoduje o tom, či vec predložená súdu patrí do právomoci súdu. Súd nemôže vysloviť, že vec nepatrí do právomoci súdu, ak ju nemôže postúpiť na konanie a rozhodnutie inému orgánu verejnej moci. Je potrebné zdôrazniť, že citovanému zákonnému ustanoveniu nezodpovedá dôvod zastavenia konania v danom prípade, nakoľko súd prvého stupňa nevyslovil nedostatok právomoci na konanie, ale dôvodil, že napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Rovnako tak nie je opodstatnené namietat absenciu postupu podľa § 104 a § 246c ods. 1 OSP, keďže krajský súd rozhodol o zastavení konania podľa § 250d ods. 3 vety prvej OSP. V nadväznosti na uvedené poukazuje na zásadu *lex specialis derogat legi generali*, t.j. špeciálny zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenie. Ustanovenie § 250d ods. 3 OSP je špeciálnym ustanovením, z dikcie ktorého vyplýva, že súd uznesením konanie zastaví, ak žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom. Taktiež zakotvuje možnosť napadnúť uznesenie o zastavení konania opravným prostriedkom - odvolaním. Neobsahuje však úpravu povinnosti postúpiť vec príslušnému orgánu po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania.

Na základe horeuvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolacie námietky neboli spôsobilé spochybnit' vecnú správnosť napadnutého uznesenia. Krajský súd v Žiline postupoval správne, keď podľa ustanovenia § 250d ods. 3 OSP konanie zastavil, pretože napadnuté rozhodnutie právneho predchodcu žalovaného nie je rozhodnutím, ktoré by podliehalo súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva. Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 20S/149/2013-103 zo dňa 26. januára 2015 ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP, keď neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal a

žalovanému v tomto druhu konania náhrada trov konania neprináleží.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 2016.

Dňom 01. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.